

Nr 207.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående förstärkning av kammarkollegiets arbetskrafter; given Stockholms slott den 14 april 1917.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att, för beredande under senare halvåret 1917 och hela året 1918 av arvode för en ledamot såsom ordförande å division i kammarkollegiet samt för anställande hos kollegiet *ej mindre* för senare hälften av år 1917 av, förutom vad redan vid 1916 års riksdag är medgivet, ett lantmäteribitråde, en extra notarie och ett extra skrivbiträde i första graden, *även* för år 1918 av tre adjungerade ledamöter, en extra advokatfiskal, ett lantmäteribitråde, en extra arkivarie, fem extra notarier, två extra fiskaler, ett extra skrivbiträde i andra graden och tre extra skrivbiträden i första graden, ävensom för ersättande av övriga av bemälda befattningshavares anställande föranledda kostnader på *extra stat* för år 1918 under sjunde huvudtiteln bevilja ett förslagsanslag, högst 82,975 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1917 av anslaget disponera 8,275 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Conrad Carleson.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 april 1917.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern SWARTZ,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LINDMAN,
Statsråden: VON SYDOW,
STENBERG,
FALK,
HAMMARSTRÖM,
MÄRTEN ERICSSON,
ÅKERMAN,
CARLESON,
HANS ERICSON,
DAHLBERG.

Chefen för finansdepartementet statsrådet Carleson anförde:

I skrivelse den 6 oktober 1916 har kammarkollegiet framlagt alternativa förslag till en omfattande förstärkning av arbetskrafterna hos kollegiet. Enligt det ena, av kollegiet förordade alternativet skulle, jämte det vissa tillägg gjordes till den för innevarande år redan fastställda extra staten, kollegiets behov av ökade arbetskrafter från och med år 1918 tillgodoses dels genom en betydande utvidgning av den ordinarie staten dels ock genom fortfarande upptagande å extra stat av vissa tjänster, som avses att bliva mera tillfälliga. Det andra alternativet går ut på att jämväl för år 1918 möta hela behovet av arbetsförstärkning med anslag å extra stat.

Vid föredragning den 24 november 1916 av kollegiets berörda framställning fann Eders Kungl. Maj:t gott, bland annat, *dels* medgiva att hos kollegiet finge, utöver vad förut medgivits, från och med 1917

års början anställas för tiden intill den 1 april samma år en adjungerad ledamot samt för tiden intill den 1 juli samma år en extra notarie och ett extra skrivbiträde i första graden, *dels* förklara, att den adjungerade ledamoten — vilken hade att till den, som uppehölle hans tjänst, avstå därmed förenade tjänstgöringspenningar — skulle vara berättigad att under tiden för förordnandet uppbära mot kammarråds tjänstgöringspenningar svarande ersättning, *dels* tillerkänna den extra notarien och extra skrivbiträdet rättighet att uppbära, efter år räknat, extra notariens arvode av 3,900 kronor, därav 1,500 kronor skulle anses såsom tjänstgöringspenningar, med skyldighet för honom att frånträda samtliga avlöningsförmåner, som vore förenade med möjligen innehavande befattning inom ämbetsverket, samt extra skrivbiträdet arvode av 1,150 kronor, *dels* medgiva kollegiet att såsom tillägg till det i kollegiets stat uppförda anslaget till vikariatsersättning, renskrivnings- och tryckningskostnad m. m. under förra hälften av år 1917 använda ett belopp av högst 2,500 kronor.

Tillika uppdrogs genom särskild skrivelse den 24 november 1916 åt löneregleringskommittén att i anledning av vad kollegiet i skrivelsen den 6 oktober 1916 anfört, så skyndsamt som omständigheterna medgäve, verkställa utredning *ej mindre* huruvida och i vad mån förstärkning av kollegiets arbetskrafter för år 1917 i vidsträcktare mån än vad redan medgivits kunde anses behöflig, *än även* på vilket sätt kollegiets behov av ökade arbetskrafter för år 1918 skulle medelst anvisande av anslag på extra stat kunna skäligen tillgodoses, samt därefter avgiva det utlåtande, vartill utredningen kunde föranleda; och förordnades i sammanhang härmed kammarrådet friherre Casten von Otter att såsom ledamot i kommittén deltaga i behandlingen av denna fråga.

Genom nådigt beslut den 30 december 1916 har löneregleringskommittén anbefallts att yttra sig jämväl över den del av kollegiets ifrågavarande framställning, som avser ändringar i den ordinarie staten.

Vid förnyad anmälan av förevarande ärende den 13 januari 1917 anförde min företrädare i ämbetet följande. Då det torde vara angeläget att löneregleringskommitténs yttrande i frågan inhämtades, men det med hänsyn till det myckna arbete av brådskande art, som nu åvilade nämnda kommitté, icke funnes utsikt för att kommittén skulle kunna medhinna den krävande granskningen av förslaget till ändringar i den ordinarie staten i så god tid, att detta förslag kunde föreläggas innevarande års riksdag, syntes den slutliga prövningen av sistnämnda förslag böra till en senare riksdag undanskjutas. Däremot syntes förslaget till ökning av arbetskrafterna å extra stat kunna av löneregleringskommittén be-

handlas så snart, att proposition i frågan hunne avlätas till instundande riksdag.

I överensstämmelse med departementschefens därom gjorda hemställan har Eders Kungl. Maj:t under punkt 2 av sjunde huvudtiteln i den till riksdagen den 13 januari 1917 avlätna statsverkspropositionen föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition om anvisande av medel för ändamålet, som kunde bli förelagd riksdagen, för förstärkning av arbetskrafterna hos kammarkollegiet bland de extra anslagen under sjunde huvudtiteln för år 1918 beräkna ett belopp av 84,400 kronor, motsvarande vad kollegiet för ändamålet begärt för tiden från och med den 1 juli 1917 till 1918 års utgång.

Efter det löneregleringskommittén — som fått till sig överlämnat ett från lantmäteristyrelsen infordrat, den 27 februari 1917 dagtecknat utlåtande över kollegiets ifrågavarande skrivelse, så vitt angår anställande av lantmäteribitråde i kollegiet — den 23 nästlidne mars avgivit utlåtande i ärendet, i vad angår ökning av arbetskrafterna å extra stat, anhåller jag att få till förnyad handläggning anmäla detta ärende, och torde jag därvid först få redogöra för innehållet, så vitt nu är i fråga, i kollegiets oförmälda skrivelse av den 6 oktober 1916.

Kammarmarkollegium.

I berörda skrivelse har kammarkollegiet till en början erinrat därom att i enlighet med den organisation för ämbetsverket, som genomfördes år 1909, och vilken inneburit en väsentlig begränsning i de arbetskrafter, som dittills varit anvisade kollegiet, kollegiets ordinarie tjänstemannapersonal kommit att bestå av, förutom chef och fyra kammarråd, två andra gradens tjänstemän, nämligen en advokatfiskal och en arkivarie, ävensom åtta första gradens tjänstemän, nämligen sex notarier, en registrator och en aktuarie, samt att, vad beträffade den extra personalen, det anslag som avsåges för, bland annat, beredande av arvoden åt amanuenser, bestämdes sålunda att de fast anställda amanuensernas antal skulle utgöra sex. Efter år 1909 hade å kollegiets stat upptagits tre kvinnliga skrivbiträden, därav ett i andra och två i första graden.

Vidare har kollegiet erinrat därom, att kollegiet under de senast förflutna åren sett sig föranlåtet att gång efter annan göra framställningar om förstärkning av ämbetsverkets arbetskrafter, vilka framställningar jämväl blivit i huvudsak bifallna.

Ur den redogörelse, kollegiet härutinnan meddelat, torde här allenast behöva återgivas följande.

Sedan den 29 januari 1912 hade på grund av särskilda kungl. brev varit hos ämbetsverket anställd en extra advokatfiskal.

Från och med 1915 års början hade den förändring i kollegiets ordinarie arbetskrafter ägt rum, att en av befattningarna i första lönegraden, aktuariefattningen, förändrats till tjänst i andra lönegraden, vars innehavare benämnes arkivarie, samt att ytterligare en arkivariefattning inrättats.

Efter det ett ständigt växande antal extra befattningshavare av olika grader ställts till kollegiets förfogande, hade Eders Kungl. Maj:t efter riksdagens beslut, enligt nådiga brev den 9 och den 30 juni 1916, medgivit anställande under år 1917 hos kollegiet av tre adjungerade ledamöter, en extra advokatfiskal, en extra arkivarie, fyra extra notarier, två fiskaler, ett extra skrivbiträde i andra graden med anställning å advokatfiskalskontoret samt två extra skrivbiträden i första graden. Därjämte hade beviljats ett belopp av 4,075 kronor såsom tillägg till det i ämbetsverkets stat uppförda anslaget till vikariatsersättning, renskrivnings- och tryckningskostnad m. m., vilket belopp beräknats bland annat med hänsyn därtill att amanuensbefattningen å advokatfiskalskontoret skulle vara indragen så länge fiskaler funnes hos ämbetsverket anställda. Sammanlagda beloppet av de för ovannämnda ändamål anvisade anslag för år 1917 uppginge till högst 57,325 kronor.

Det har jämväl erinrats, att kollegiet den 6 oktober 1916 även avlåtit underdånig framställning om förordnande för år 1917 av två lantmäteribiträden, vilkas avlöning emellertid utginge från ett särskilt anslag, nämligen för jordregistrets uppläggande.

Ävenledes har påpekats, att i den redogörelse kollegiet lämnat om den ämbetsverket beviljade förstärkningen i arbetskrafter icke medtagits den arbetsförstärkning, som varit nödig för utredningen och handläggningen av de ärenden, som avsåges i kungl. brevet den 1 december 1911 angående vidtagande av åtgärder för bevakande av kronans tvistiga rätt till strömfall m. m., ej heller det biträde, som ställts till kollegiets förfogande för ordnande av förutvarande aktuariekontorets, nuvarande andra arkivkontorets handlingar. Ej heller hade i redogörelsen omförmälts vare sig den arbetsförstärkning, som ägt rum med anledning därav att vissa ledamöter och vid ett tillfälle advokatfiskalen, för att uteslutande ägna sig åt vissa mera omfattande ärenden, befriats från handläggningen av övriga dem tillhörande ärenden, eller den ökning i kollegiets arbete, som uppstått till följd därav att kollegiet fått sig uppdraget att genom tjänsteman, som därtill av kollegiet förordnades, fullfölja utredning rörande de ecklesiastika boställena.

I avseende å de förhållanden, som påkallat nu ifrågavarande arbetsförstärkning, har erinrats därom, att under de senare åren inträtt en

alltjämt fortgående ökning i kollegiets arbetsbörda och en därav förorsakad ökning i antalet balanserade ärenden. Bland annat hade förekommit stark tillströmning av ärenden, föranledda av vissa under senare åren utfärdade författningar. Härvid vore särskilt att märka dels de många ärenden angående nya löneregleringar för prästerskapet och andra frågor, som stode i samband med 1910 års lagstiftning i avseende å prästerskapets avlöningsförhållanden, dels ock de ärenden, som tillkomme kollegiet till följd av de förändringar i förordningen den 13 juni 1908 angående jordregister, som ägt rum genom kungörelsen den 24 juli 1914. Förstärkningen av arbetskrafterna å advokatfiskalskontoret grundade sig på den fortskridande ökningen i sagda kontors arbetsuppgifter.

Beträffande det nu tillkomna behovet av *ytterligare arbetsförstärkning under år 1917* har kollegiet anfört huvudsakligen följande.

Den erfarenhet kollegiet vunnit under tiden efter det kollegiet i skrivelse den 30 september 1915 hos Kungl. Maj:t gjorde framställning om förstärkning av arbetskrafterna för år 1917 hade ådagalagt att den för sagda år medgivna arbetsförstärkningen i vissa hänseenden icke vore fullt tillräcklig för fullgörande av kollegiets åligganden.

Det hade nämligen visat sig *dels* att de ärenden kollegiet hade att handlägga på grund av bestämmelsen i 3 § i lagen om indragning till statsverket och avskrivning av prästerskapets tionde samt om ersättning därför, och vilka ärenden för korthetens skull benämndes tiondefastställelser, tagit väsentligt mera arbete i anspråk än som av kollegiet på sin tid beräknades, *dels* att för handläggningen av ärenden av den beskaffenhet, som avsåges i 19 § 4 mom. lagen om reglering av prästerskapets avlöning, tillfällig arbetsförstärkning under en kortare tid vore nödig för att de till gruppen hörande ärendena måtte kunna inom behörig tid avgöras, *dels ock* att för fortskyndande av ärenden, som uppkomme i anledning av jordregistrets uppläggande, ökade arbetskrafter vore önskvärda.

Under framhållande att kollegiet städse undvikit att annat än i minsta tänkbara utsträckning framställa krav på anvisande av medel, som erfordrades för anställande hos ämbetsverket av extra arbetskrafter, påpekade kollegiet, att nu berörda nya behov icke varit oförväntat, i vilket avseende hänvisades till den redogörelse för innehållet i skrivelsen den 30 september 1915, som återfunnes i det vid propositionen nr 205 till 1916 års riksdag fogade statsrådsprotokollet, sid. 18.

Efter en redogörelse för innehållet i ovannämnda lag om indragning av prästerskapets tionde, i vad angår kollegiets befattningsmed

ärenden om tiondefastställelser, ävensom för den av kollegiet i skrivelsen den 30 september 1915 verkställda beräkning av den tid, som skulle tagas i anspråk för utredning av dylika ärenden, erinrades därom att för ifrågavarande arbete medgivits anställande under år 1917 av en extra notarie och ett biträde i första graden, varjämte beviljats ett mot det beräknade skrivarbetet svarande tillägg till renskrivningsanslaget.

På sätt kollegiet närmare angivit hade det arbete i avseende å tiondefastställelserna, som anvisats den extra notarien, varit noga begränsat till sådana uppgifter, för vilkas behöriga fullgörande krävdes arbetskraft av minst notaries kvalifikationer. I övrigt hade arbetet varit överlämnat åt kvinnliga biträden att utföras under extra notariens tillsyn. För fortskyndande av det med ärendenas handläggning erforderliga räknearbetet hade inköpts eller förhyrts räknemaskiner.

Sedan kollegiet lämnat upplysning om den tid, som i verkligheten tagits i anspråk för utredningen av de ärenden angående tiondefastställelser, vilka föranleddes av upphörandet den 30 april 1916 av äldre prästerliga lönerregleringar till ett antal av 110, har kollegiet meddelat, att under år 1917 borde behandlas närmare 200 sådana ärenden eller således nära dubbelt mot antalet under år 1916 handlagda.

Kollegiet har förty anmält sig för år 1917 vara för ifrågavarande ändamål i oundgängligt behov av — förutom vad redan blivit kollegiet för samma år beviljat — en extra notarie och ett kvinnligt extra skrivbiträde i första graden, varförutom för bestridande av det ökade skrivarbetet vore nödigt höja det belopp, som anvisats kollegiet såsom tillägg till det å ämbetsverkets stat upptagna anslaget till vikariatsersättning m. m. Enligt en av kollegiet framlagd utförlig beräkning har berörda höjning av kollegiet uppskattats till 3,200 kronor, däri inberäknat 200 kronor vikariatsersättning under semester för extra notarien och extra skrivbiträdet.

För handläggning av ärenden, som avses i 19 § 4 mom. prästlönerregleringslagen, har kollegiet begärt anställande av en adjungerad ledamot under de tre månaderna januari—mars 1917.

Vad angår ärenden, som uppstå i anledning av jordregistrets uppläggande — och vilka ärenden betecknats med benämningen jordregisterärenden — har kollegiet i sin nu förevarande skrivelse meddelat, att vederbörande föredragande hade till sitt biträde dels en extra arkivarie i och för den kamerala utredningen och dels ett lantmäteribitråde för den lantmäteritekniska utredningen samt att för expeditjonsarbetet m. m. anlätades notarien å andra roteln, varjämte för ändamålet biträdde ett kvinnligt biträde.

Vidare har erinrats, att kollegiet, för att under år 1917 påskynda dessa ärendens handläggning, i särskild underdånig skrivelse den 6 oktober 1916 gjort framställning om anställande hos kollegiet av två lantmäteribiträden, vilka båda syntes böra, såsom förhållandet vore med det dittills anställda, avlönas från anslaget till jordregistrets uppläggande.

Tillika har meddelats, att kollegiet hade för avsikt att även genom vidtagande av särskilda åtgärder i avseende å föredragningen av jordregisterärenden ytterligare påskynda deras handläggning.

Genom den sålunda motsedda ökningen i antalet avgjorda jordregisterärenden komme antalet expeditioner i sådana ärenden att betydligt ökas. Då notarien å andra roteln vore fullt upptagen redan genom det ordinarie arbete, som tillhörde honom att utföra, måste det till följd av den nu föreslagna anordningen göra sig gällande behov av ytterligare arbetskrafter för kansliarbetets utförande.

Detta behov ansåge kollegiet lämpligast kunna fullgöras genom anställande för ändamålet av en amanuens. Dennes arvode syntes böra begränsas till 1,500 kronor för år räknat.

Det påskyndade arbetet med jordregisterärendena medförde givetvis en ökning även i renskrivningskostnaden. Till mötande av denna kostnad påkallades en höjning i renskrivningsanslaget. Genom den ökade tillströmningen av ärenden hade jämväl registratorns arbete så vuxit, att han ej förmådde utan hjälp fullgöra sina åligganden. Tillfällig hjälp av kvinnligt biträde borde därför beredas honom; och även av denna anledning påkallades någon höjning av renskrivningsanslaget. Den av sistnämnda anledningar erforderliga ökningen syntes kunna uppskattas till omkring 500 kronor för år räknat.

Utöver ovan angivna mer eller mindre övergående behov av förstärkning av ämbetsverkets arbetskrafter har kollegiet ansett sig i detta sammanhang böra på grund av den stora ökningen av kollegiets och dess underlydande kontors arbetsmängd påkalla en arbetsförstärkning av speciellt slag, vilken enligt kollegiets mening i särskilt hög grad skulle underlätta arbetet i kollegiet och medverka till ärendenas skyndsamma avgörande. Kollegiet åsyftade härmed det alltmer framträdande behovet av ett stadigvarande lantmäterisakkunnigt biträde.

I sådant avseende har kollegiet till en början anfört följande. I en betydande mängd av de ärenden, som handlades av kollegiet och dess underlydande kontor, särskilt advokatfiskalskontoret, erfordrades utredning i lantmäterihänseende. Äldre kamerala förhållanden i fråga om fastighetsväsendet kunde ofta fullt klarläggas allenast med ledning

av tillgängliga lantmäterihandlingar och kartor, varjämte kollegiets befattning med frågor rörande dels betydande grupper av kronans eller till allmän inrättning hörande fast egendom dels ock den allmänna indelningen i riket ofta nödgade kollegiet påkalla lantmäteriutredning av större eller mindre omfattning.

Efter att hava hänvisat på det nära sambandet mellan kollegiets förvaltningsområde och lantmäteriet, vilket framginge därav, att general-lantmäterikontoret tidigare varit ett av kollegiets underlydande kontor och såsom sådant upptaget på kollegiets stat intill dess detsamma genom 1827 års lantmäteriinstruktion ställts under Kungl. Maj:ts omedelbara styrelse, har kollegiet vidare framhållit, hurusom med den helt förändrade ställning lantmäteristyrelsen såsom ett självständigt ämbetsverk numera intoge gent emot kollegiet, i motsats till vad förhållandet varit med det äldre generallantmäterikontoret, den tidigare synnerligen värdefulla mera direkta och muntliga förbindelsen mellan kollegiet och det lantmäteritekniska förvaltningsorganet gått förlorad. Den tidsutdräkt med ärendenas handläggning, som blivit en följd därav, hade nödgat kollegiet att för vissa större utredningsuppdrag eller grupper av ärenden hos Kungl. Maj:t påkalla särskilda anstalter i nu nämnda hänseende.

Sålunda hade i sammanhang med den sedan år 1911 i kollegiet pågående utredningen angående kronans rätt till strömfall varit anställda, vissa år icke mindre än tre, särskilda lantmäteribiträden hos kollegiet. Likaledes hade under den pågående utredningen angående fiskerättsförhållandena vid kusterna av de forna danska och norska provinserna vederbörande föredragande tidvis haft särskilt lantmäteribitråde till sitt förfogande, varjämte, såsom framginge av den i det föregående lämnade redogörelsen för de nuvarande arbetskrafterna inom ämbetsverket, föredraganden av de s. k. jordregisterärendena haft att tillgå lantmäterisakkunnig hjälp.

I fortsättningen av kollegiets yttrande har meddelats, att kollegiet på grund av olägenheter vid användandet av den kollegiet i gällande instruktion anvisade utvägen att hos lantmäteristyrelsen påkalla de för ärendenas handläggning nödiga lantmäteriutredningarna nödgats att i största möjliga utsträckning inskränka antalet remisser till lantmäteristyrelsen jämväl i ärenden, beträffande vilka kollegiet icke uttryckligen fått sig lantmäteribitråde anvisat. En dylik inskränkning av remissernas antal hade endast kunnat möjliggöras därigenom att kollegiet ansett sig oförhindrat att, särskilt vad anginge de vid strömfallsutredningen anställda lantmäteribiträdena — vilka, såsom orden lydde, varit förordnade

att »biträda med förefallande lantmäterigöromål» inom kollegiet — i den mån sådant låtit sig göra påkalla deras biträde jämväl vid handläggningen av andra ärenden än strömfallsärenden.

På grund av vad anført blivt ansåge kollegiet den angivna ordningen, varigenom kollegiet erhållit hjälp av ett lantmäterisakkunnigt biträde, böra bibehållas under år 1917.

Med hänsyn till betydelsen av det lantmäterisakkunniga biträdets verksamhet syntes detta biträde icke böra tilläggas lägre ersättning än den, som tillgodonjöttes av tjänstemän i andra lönegraden, med frånräknande av pensionsbidrag, eller alltså ett årligt arvode av 5,600 kronor, därav 1,800 kronor syntes böra anses motsvara tjänstgöringspenningar.

Då det emellertid måste för den jämna fortgången av kollegiets arbete anses högeligen önskvärt att för befattningen i fråga kunde förvärvas distriktslantmätaren Olof Nilsson, vilken under långvarig tjänstgöring inom kollegiet förvärvat sig stor erfarenhet inom kollegiets arbetsområden, men det i sådan händelse icke kunde ifrågasättas annat än att samma ersättning, 6,000 kronor, som för närvarande av Nilsson uppbures, fortfarande måtte honom tillerkännas, ansåge sig kollegiet — som emellertid icke nu kunde lämna upplysning, huruvida Nilsson kunde stå till förfogande under år 1917, — böra ifrågasätta att, för möjliggörande av Nilssons fortsatta anställande därstädes, anslaget i fråga måtte bestämmas till högst 6,000 kronor.

Beträffande lantmäteribiträdets kompetens syntes böra föreskrivas, att han skulle innehava sådan kompetens, som erfordrades för befattning såsom byråingenjör i lantmäteristyrelsen.

Lantmäteribiträdet syntes skäligen böra berättigas till en och en halv månads semester under vanliga villkor.

Förutom nu angivna behov av förstärkning av kollegiets arbetskrafter hade — fortsätter kammarkollegiet — yppat sig ytterligare ett behov i följande hänseende.

Till följd av den mycket starka ökningen i mängden föredragna ärenden hade chefens arbete i betydande mån vuxit. Under det antalet ordinarie ledamöter vore fyra, utgjorde vid tiden för skrivelsens avlåtande föredragandenas antal åtta eller, om föredragandena i de s. k. strömfallsärendena medräknades, tio. Detta stora antal föredragande hade medfört, att tidvis varje dag i veckan varit upptagen med föredragningar, därvid föredragningstiden vissa dagar uppgått till 5—7 timmar. Den tid, som bleve för chefen övrig till justering av expeditionerna i det stora antalet stundom vidlyftiga ärenden, måste därför bliva allt för knapp; tidtals kunde det för chefen vara fullständigt omöjligt att åt handlingarnas

genomläsande ägna så stor noggrannhet, som ärendenas beskaffenhet krävde. Sagda missförhållande framträdde än starkare, om i betraktande toges att till kollegiets utlåtande ej sällan remitterades allmänna ärenden av stor omfattning (kommittébetänkanden, lagförslag o. d.), som ensamt för sig toge mycken tid i anspråk.

Då det måste anses allt annat än lämpligt, att chefen skulle vara försatt i en ställning, som kunde betaga honom möjligheten att med tillbörlig omsorg fullgöra den maktpåliggande justeringsskyldigheten, hade kollegiet funnit nödigt föreslå en utväg, varigenom chefens arbete kunde i någon mån lättas.

Detta mål hade kollegiet ansett kunna lämpligast vinnas på det sätt, att äldste tjänstgörande ledamoten finge, utau att chefen för övrigt trädde ur funktion, för särskilda tillfällen eller möjligen — eftersom behovet för den närmaste tiden förhölle sig mera konstant — för någon viss föredragningsdag i veckan, efter ty omständigheterna kunde påkalla och chefen ägde bestämma, i chefens ställe tjänstgöra vid handläggning av sådana ärenden, som enligt instruktionen skulle avgöras av generaldirektören och två ledamöter. En sådan anordning vore med kollegiets nuvarande instruktion icke utan Kungl. Maj:ts särskilda medgivande möjlig. De kollegiet tillhörande ärenden skulle nämligen nu avgöras dels av generaldirektören och ledamöterna gemensamt i plenum, dels av generaldirektören och 2 ledamöter, dels ock av generaldirektören på föredragning av vederbörande ledamot. Då generaldirektören begagnade semester eller eljest under kortare tid, som ej överstege 14 dagar, vore förhindrad att sitt ämbete uppehålla, inträdde äldsta tjänstgörande ledamoten i generaldirektörens åligganden, därest icke Kungl. Maj:t annorlunda förordnade.

Ifrågavarande anordning, innebärande, om man så ville, ett slags tillämpning av det så kallade divisionssystemet, ehuru endast mera tillfälligt och i inskränktare omfattning, vore emellertid icke av kollegiet avsedd att medföra minskning i vederbörande ledamots egen föredragningskyldighet. Härav bleve åter en följd, att ledamotens arbete i det hela komme att ökas, och vid sådant förhållande syntes det billigt att honom tillerkändes skäligt arvode. Kollegiet föresloge för sådant ändamål ett belopp av 900 kronor för år.

Den sålunda ifrågasatta anordningen syntes, efter särskilda medgivanden år från år, böra få tillämpas så länge den nuvarande abnormt starka tillströmningen av ärenden fortsatte. Av vad kollegiet i övrigt anfört framginge, att anordningen oundgängligen skulle behöva vinna tillämpning redan från och med år 1917.

Utöver de anslag, som anvisats för uppehållande av kollegiets ämbetsverksamhet under år 1917, skulle i enlighet med det ovan sagda för berörda ändamål erfordras ytterligare högst 17,800 kronor eller alltså sammanlagt högst 75,125 kronor.

Av sagda belopp, 17,800 kronor, belöpte sig på senare halvåret tillhopa högst 8,900 kronor, nämligen

till arvode för en ledamot såsom ordförande å division 450 kronor,

till ett lantmäteribitråde högst 3,000 kronor,

till en extra notarie 1,950 kronor,

till ett extra skrivbiträde 575 kronor samt

såsom tillägg till renskrivningsanslaget 2,925 kronor, därav beräknades för anställande av en amanuens 750 kronor, för räknings- och renskrivningskostnad respektive 1,500 kronor och 250 kronor samt till vikariatsersättning 425 kronor.

I avseende å den *förstärkning i kammarkollegiets arbetskrafter under år 1918*, som bleve erforderlig för den händelse Eders Kungl. Maj:ts icke funne skäl att för riksdagen framlägga förslag till ny stat för ämbetsverket, har kollegiet i sin förevarande skrivelse anmält, att kollegiet för år 1918 hade behov av samma förstärkning av arbetskrafterna som den för år 1917 beviljade med det tillägg för samma år, varom kollegiet förut i samma skrivelse gjort framställning, och att följaktligen för hållande i löpande gång av kollegiets arbete skulle under nyssnämnda förutsättning erfordras följande extra befattningshavare år 1918, nämligen

dels för hela året

tre adjungerade ledamöter, därav två avsedda för handläggning av prästerliga löneregleringsärenden och en för avarbetande av den inom kollegiet uppkomna balansen,

en extra advokatfiskal,

ett lantmäteribitråde,

en extra arkivarie,

fem extra notarier,

två extra tjänstemän i första graden, fiskaler, avsedda till tjänstgöring å advokatfiskalskontoret,

ett extra skrivbiträde i andra graden, samt

tre extra skrivbiträden i första graden,

dels ock, efter vad som syntes antagligt, för viss del av året en

adjungerad ledamot för handläggning av sådana ärenden, som avsåges i 19 § 4 mom. prästlönereglingslagen.

Med hänsyn till den jämförelsevis korta tid, varunder biträde av adjungerad ledamot kunde erfordras för handläggningen av sistnämnda slag av ärenden, anhölle emellertid kollegiet att, i händelse av behov, få i särskild ordning mot slutet av år 1917 göra framställning därom.

För övriga ifrågavarande befattningshavare, vilka under ovan angivna förutsättning ansåges behövliga för år 1918, har kollegiet föreslagit ersättning efter förut för kollegiets extra befattningshavare tillämpade grunder, därvid dock kollegiet ifrågasatt viss förbättring i avlöningsförmånerna för dels ordinarie tjänsteman, som för fyllande av ett mera stadigvarande behov förordnades såsom adjungerad ledamot, och dels extra tjänsteman, som insattes såsom vikarie för sådan ordinarie befattningshavare. I detta avseende har kollegiet anfört följande.

Där — såsom i förevarande fall vore förhållandet — inom ett ämbetsverk yppade sig ett mera *stadigvarande* behov av förstärkning av arbetskrafterna inom en viss lönegrad, borde — om frågan såges utslutande ur organisatorisk synpunkt — ersättningen till en nödig befunnen extra befattningshavare bestämmas sålunda att han, mot skyldighet att avstå möjligen innehavande egna löneförmåner, erhöle ett arvode, svarande mot arbetets beskaffenhet och det därmed förenade ansvar. Under förutsättning att, såsom väl undantagslöst torde vara händelsen, den extra befattningshavarens arbetsuppgifter vore väsentligen lika med de ordinarie tjänstinnehavarnas i samma grad, borde alltså arvodet strängt taget motsvara de för ordinarie tjänstinnehavare i graden anvisade löneförmåner, eventuellt med frånräknande av pensionsavgifter. Så hade även skett i en del fall, exempelvis beträffande en extra advokatfiskal hos kammarkollegiet och åtskilliga extra befattningshavare hos kommerskollegiet. Emellertid kunde det ju möjligen anses skäligt att i någon mån jämka på denna grundsats så vitt anginge arvode som vore förenat med förordnande å extra befattning i tredje lönegraden. Nedläggningen syntes dock rättvisligen icke böra göras större än att arvodet till sin storlek fölle mellan tredje gradens löneförmåner och löneförmånerna i närmast lägre tjänstegrad.

En särskild anledning att på berörda sätt reglera avlöningen för dem, som på grund av ett mera stadigvarande behov förordnades att uppehålla extra befattning, låge däri, att det i regeln endast under förutsättning att ordinarie tjänsteman, som förordnades å sådan befattning, förpliktades att avstå, jämte tjänstgöringspenningarna, även övriga löne-

förmåner, skäligen kunde påfordras, att vikarien ägnade tjänsten sin fulla arbetskraft. Även detta vikariat vore ju av stadigvarande beskaffenhet, och för dess avlöning borde därför också billigtvis gälla ovan angivna normer.

Jämväl finge erinras därom, att enligt de för kammarkollegiet gällande avlöningvillkor tjänsteman av lägre grad skulle, vid sjukdomsfall eller när det erfordrades för beredande av semester, vara skyldig att, om han förordnades till högre befattning, bestrida densamma, mot åtnjutande av de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar eller däremot svarande belopp i stället för egna tjänstgöringspenningar, dock ej längre än sammanlagt tre månader under ett och samma kalenderår.

Denna bestämmelse, jämförd med föreskriften därom att den, som av sjukdom vore förhindrad att sin befattning förrätta, ägde uppbära hela lönen jämte ortstillägget, men att den, som undfinge ledighet för andra orsaker eller eljest vore förhindrad att sköta befattningen, kunde förpliktas att under ledigheten utöver sina tjänstgöringspenningar avstå så mycket av lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordrades eller eljest prövades skäligt, torde få anses såsom ett uttryck för den grundsatsen, att ersättningen för ett förordnande, som meddelades för längre tid eller av annan anledning än nyss sagts, borde beräknas högre än till tjänstgöringspenningarna; och borde bestämmelsen skäligen föranleda till att innehavare av de av särskilda, mera stadigvarande anledningar inrättade extra befattningar borde av statsmedel erhålla, utöver tjänstgöringspenningar, ersättning motsvarande minst ved ordinarie tjänstinnehavare i graden kunde antagas böra till vikarie avstå under enahanda förhållanden.

Då det nu gällde att avgiva förslag till avlöningsbelopp för år 1918 för kollegiets adjungerade ledamöter, kunde emellertid kollegiet icke bortse därifrån, att det med hänsyn till nu rådande förhållanden vore nödigt att vid anslagsäskanden iakttaga all den sparsamhet, som lämpligen låte sig göra; kollegiet hade nämligen härom fått mottaga erinran genom skrivelse den 22 augusti 1916 från chefen för finansdepartementet. Kollegiet hade därför nu liksom vid framställande av enahanda begäran de båda senaste åren funnit sig icke böra för adjunkterna begära arvoden enligt här förut angivna beräkningsgrunder utan velat inskränka sig till en hemställan därom, att för adjungerad ledamot, som vore extra tjänsteman i kollegiet, måtte beviljas samma arvodesbelopp, som anvisats av 1916 års riksdag, eller 5,000 kronor om året, samt att adjungerad ledamot, vilken vore ordinarie tjänsteman inom

eller utom kammarkollegium, måtte berättigas att, mot avstående av egna tjänstgöringspenningar, uppbära ett årsarvode av 3,000 kronor eller 500 kronor mer än kamrarråds tjänstgöringspenningar.

Därest en till adjunkt förordnad första gradens tjänsteman utan något ålderstillägg skulle i adjunktsarvode äga uppbära allenast det belopp, som i sådant avseende anvisats av 1915 och 1916 årens riksdagar, eller 2,500 kronor om året, skulle hans årsavlöning komma att uppgå till samma belopp, 5,000 kronor, som en till adjunkt förordnad extra tjänsteman skulle erhålla, men den ordinare tjänstemannen skulle då hava att vidkännas avdrag för egen pensionering med omkring 100 kronor. Det belopp, han skulle äga att kontant uppbära, skulle alltså bli något lägre än vad en extra ordinarie tjänsteman med likartat förordnande skulle erhålla, under det med vedertagna avlöningsprinciper torde överensstämman, att en ordinarie tjänsteman, även då han vore förordnad å högre tjänst, borde i avlöningshänseende hava ett försteg framför den, som, utan att innehava ordinarie tjänst, vore använd i enahanda förordnande.

Kollegiet ansåg sig alltså böra hemställa, att arvoden för nu ifrågavarande stadigvarande adjunktioner måtte, därest de adjungerade ledamöterna vore ordinarie tjänstemän inom eller utom kammarkollegium, utgå med 3,000 kronor för helt år räknat, med skyldighet för de adjungerade ledamöterna att till dem, som uppehölle deras tjänster, avstå de med dessa förenade tjänstgöringspenningar.

Vidare syntes, i enlighet med vad som tidigare medgivits kammar-rätten, kollegiet böra bemyndigas att till de tjänstemän, som i egenskap av vikarier för adjungerade ledamöter uppehölle dessas ordinarie tjänster i kollegiet, låta utbetala, utöver med tjänsterna förenade tjänstgöringspenningar, arvoden med 50 kronor i månaden till vardera vikarien.

För dessa arvoden syntes emellertid särskilt anslagsbelopp icke behöva av riksdagen beräknas. I den mån de skulle tagas i anspråk, skulle nämligen arvoden för de adjungerade ledamöterna själva utgå med allenast 3,000 kronor och sålunda av det till adjunktionsarvoden anvisade beloppet, motsvarande 5,000 kronor om året för varje adjunkt, inbesparas 2,000 kronor för varje såsom adjungerad ledamot förordnad ordinarie tjänsteman.

Det för bestridande av ersättning åt semestervikarier, arvoden åt tillfälliga biträden samt renskrivning-kostnad erforderliga beloppet har kollegiet under nu angivna förutsättning beräknat sålunda:

Vikariatsersättning för tre adjungerade ledamöter tillhopa 4 1/2 månader à 208: 33	kronor	937: 50
Vikariatsersättning för en extra advokatfiskal m. m. (samma belopp som hittills)	»	400: —
Vikariatsersättning för ett lantmäteribitråde, 1 1/2 månad à 150: —	»	225: —
Vikariatsersättning för fem notarier och två fiskaler under tillhopa sju månader à 125: —	»	875: —
Fyllnadsarvoden åt e. o. tjänstemän, som förordnades att uppehålla amanuensbefattning under tillhopa 11 1/2 månader à 75: —	»	862: 50
Vikariatsarvode för ett kvinnligt biträde i andra graden, 1 månad 100: —, och tre kvinnliga biträden i första graden under tillhopa 3 månader à 75: — ..	»	325: —
Ersättning åt ett tillfälligt biträde å andra arkivkontoret	»	1,200: —
Renskrivningskostnad	»	5,875: —
Summa kronor		10,700: —

Kollegiet har fäst uppmärksamheten därpå att kollegiet här ej upptagit arvode för den amanuensbefattning, som ansetts behöfelig med hänsyn till jordregisterärendenas befordrande till skyndsammare handläggning. Detta arvode motsvarades nämligen av arvodet för den indragna amanuensbefattningen å advokatfiskalskontoret, vilket eljest bort avräknas från det nödigt ansedda tilläggsanslaget.

De belopp, som under nu angivna förutsättning skulle bliva erforderliga för anställandet av det äskade antalet extra befattningshavare m. m. för år 1918, skulle vara följande:

arvode till ordförande på division	kronor	900: —
ersättning till tre adjungerade ledamöter, högst	»	15,000: —
arvode till en extra advokatfiskal	»	5,600: —
arvode till ett lantmäteribitråde, högst	»	6,000: —
arvode till en extra arkivarie	»	5,000: —
arvoden till fem extra notarier	»	19,500: —
arvoden till två fiskaler	»	7,800: —
arvode till ett extra skrivbiträde i andra graden	»	1,550: —
arvoden till tre extra skrivbiträden i första graden ..	»	3,450: —
ersättning åt semestervikarier, arvoden åt tillfälliga biträden samt renskrivningskostnad	»	10,700: —
Summa högst kronor		75,500: —

I sitt ovanberörda utlåtande har lantmäteristyrelsen, efter anmärkande, att det av kammarkollegiet angivna nära sambandet mellan kollegiets förvaltningsområde och lantmäteriet icke förefunnits, vidare meddelat *dels* att lantmäteristyrelsen understött kollegiets framställning om anställande hos kollegiet av lantmäteribitråde för strömfallsutredningens verkställande främst av den anledningen, att staten i avseende å förändret av processer för återvinnande av strömfall kunde likställas med enskild part samt att det i fall, varom här vore fråga, alltså icke finge anses nödvändigt att såväl skäl som motskäl framfördes av staten, *dels ock* att anledningen till att kollegiet för jordregisterärendenas handläggning erhållit lantmäteribitråde varit att dessa ärenden ansetts vara så enkla, att de endast borde bliva föremål för ett summariskt förfarande.

Vidare har styrelsen anfört bland annat följande. Enligt styrelsens mening kunde anställande av lantmätare hos kollegiet befaras medföra, att icke alla synpunkter och upplysningar för framtiden komme till synes i ärenden av det slag, varom här kunde vara fråga, likasom att kollegiet i förlitande på den lantmäteritekniska sakkunskap, varöver kollegiet skulle komma att råda, kunde tilltro sig att såsom auktoritet yttra sig rörande ämnen, som hörde inom lantmäteristyrelsens förvaltning.

Det syntes styrelsen mindre lämpligt att styrelsen underlydande tjänstemän med bibehållen befodringsrätt inom lantmäteristaten skulle tjänstgöra i kollegiet. Styrelsen kunde för övrigt icke tillmäta den ensartade tjänstgöringen inom kollegiet lika betydelse i meritavseende som vare sig tjänstgöring inom styrelsen eller praktisk lantmäteriverksamhet. De arbetsmetoder, som komme till användning inom kollegiet, vore enligt styrelsens mening icke heller ägnade att göra tjänstemännen skickade för arbetet inom styrelsen eller i orterna.

Den erfarenhet, som vunnits om de möjligheter, vilka hittills beretts kollegiet att anställa lantmäteribiträden, vore enligt styrelsens mening icke sådan, att den manade till fortsättning. Tvärtom syntes det angeläget att förhållandena återfördes till normalt läge, vilket måste vara att varje ämbetsverk skötte sitt förvaltningsområde och sina uppgifter och ej sökte att vare sig såsom likställt eller över- eller underordnat ingripa eller inkräkta på annat område.

Det vore föga utsikt för kollegiet att till den ifrågasatta befattningen kunna påräkna annat än en medelmåttig förmåga. Någon utsikt till befodran inom lantmäteristaten kunde vederbörande ej räkna med, och kollegiet bleve alltså under förutsättning av befattningens upptagande i stat hänvisat till en och samma person för en längre tid

framåt. Efter en längre tids anställning i kollegiet komme säkerligen den ensartade tjänstgöringen att utöva sitt mindre fördelaktiga inflytande på intresset.

Lantmäteristyrelsen funne sig alltså böra avstyrka anställande i kollegiet av lantmätare på stat, och hemställde styrelsen, att något vidare tillfälle icke måtte beredas kollegiet att anställa lantmätare utom för vattenfallsutredningarna och jordregisterärendena. Kollegiets behov av lantmäteritredningar och sakkunskap på lantmäteriets område vore enligt styrelsens mening väl tillgodosett genom bestämmelser i gällande instruktioner, enligt vilka kollegiet ägde att hos lantmäteristyrelsen påfordra utredning och utlåtande i alla ämnen, som fölle inom styrelsens förvaltningsområde. Man behövde för övrigt icke nödvändigt vara lantmätare för att ur en lantmäteriakt hämta varje upplysning. Med god vilja och någon övning visade det sig, att personer, som icke alls hade någon utbildning som lantmätare, förvärvade både färdighet och omdöme vid behandlingen av en sådan akt, och gällde detta även personer, som stode på lägre bildningsnivå än kollegiets ämbets- och tjänstemän.

Slutligen har lantmäteristyrelsen yttrat sig i fråga om fortsatt förordnande för distriktslantmätaren Nilsson att biträda kollegiet.

Löneregleringskommittén.

Härefter torde jag få övergå till en redogörelse för innehållet i det av löneregleringskommittén i ärendet avgivna yttrandet.

Det av kammarkollegiet i skrivelsen den 6 oktober 1916 åberopade behovet av den ifrågasatta tillfälliga förstärkningen i ämbetsverkets arbetskrafter hade — yttrar kommittén — angivits vara föranlett, så vitt anginge advokatfiskalskontoret, av fortgående, avsevärd ökning i det advokatfiskalerna åliggande arbetet och, beträffande ämbetsverket i övrigt, dels av önskvärdheten att kunna avhjälpa en under de senare åren uppkommen alltjämt stigande balans, dels ock huvudsakligen därav, att sedan år 1914 gjort sig kännbar och under en tid framåt komme att inträffa en avsevärd ökning i tillströmningen inom vissa grupper av de på kollegiets handläggning beroende ärenden, en ökning, som, beroende på vissa under senare tid utfärdade författningar, vore av övergående beskaffenhet och endast i någon mån tagits i beräkning vid bestämmandet av ämbetsverkets ordinarie arbetskrafter.

Då redogörelser för omfattningen och beskaffenheten av den arbetsökning, som under ovanberörda tider inträffat för kammarkollegiet, upprepade gånger framlagts för såväl Kungl. Maj:t som riksdagen, syntes icke nu vara erforderligt att förnya vare sig utredningen härutinnan eller den av kommittén vid föregående tillfälle lämnade redogörelsen .

angående kollegiets organisation samt den i sammanhang därmed vidtagna undersökningen, huruvida och i vilken omfattning de ärenden, som nu mera tillfälligtvis tillströmmade, tagits i beräkning vid fastställandet av ämbetsverkets nuvarande organisation.

Det syntes vara tillräckligt att *dels* erinra, att de grupper av ärenden, inom vilka den ökade tillströmningen av de i kollegiet diarieförda ärendena gjort sig gällande, utgjordes av frågor rörande fastställande av nya lönerogleringar för rikets prästerskap och en mångfald därmed sammanhängande frågor — bland vilka särskilt märktes de av kollegiet i dess förevarande framställning omförmälda ärendena av den beskaffenhet, som avsåges i 3 § i lagen om indragning av prästerskapets tionde och i 19 § 4 mom. i lagen om reglering av prästerskapets avlöning — ävensom av frågor, uppkomna i sammanhang med jordregistrets uppläggande, *dels ock* hänvisa till de redogörelser i omförmälda hänseenden, som återfunnes i de statsrådsprotokoll, vilka bifogats propositionen nr 205 till 1916 års riksdag angående förstärkning av arbetskrafterna hos kammarkollegiet, sid. 3—14, 19—25 och 29—39, samt, så vitt anginge extra advokatfiskalen, propositionen nr 153 till 1912 års riksdag och statsverkspropositionen till 1916 års riksdag, sjunde huvudtiteln sid. 13—17.

Den föreliggande, av kammarkollegiet gjorda framställningen, så vitt kommittén för närvarande hade att yttra sig däröver, åsyftade, såsom närmare framginge av den lämnade redogörelsen för innehållet i framställningen, erhållande av arbetsförstärkning *dels* under tiden 1 juli—31 december 1917 utöver den, som på grund av 1916 års riksdagsbeslut beviljats enligt kungl. brev den 9 och den 30 juni 1916, *dels* ock under år 1918.

Vad därvid först anginge *den för ifrågavarande del av år 1917 erforderliga arbetsförstärkningen*, innebure densamma *dels* anställande av en extra notarie och ett kvinnligt extra biträde, *dels* anvisande av vissa belopp för anställande av en amanuens och bekostande av renskrivnings- och räknearbete m. m., *dels* anställande av ett stadigvarande lantmäteri-biträde, *dels ock* anvisande av arvode åt äldste tjänstgörande kammarrådet för fullgörande av uppdrag såsom ordförande å division.

Den extra notarien och det extra skrivbiträdet hade ansetts erforderliga för det utredningsarbete, som tillkomme kammarkollegiet på grund av bestämmelsen i 3 § i ovan åberopade lag om indragning av prästerskapets tionde. För samma ändamål hade en ökning i renskrivningsanslaget ansetts behövlig.

Kommittén har icke funnit något att erinra mot de av kollegiet

till stöd för framställningen i denna del åberopade skäl. Redan i ett tidigare utlåtande (propositionen nr 205 till 1916 års riksdag, sid. 30) hade kommittén efter tagen del av ärendenas beskaffenhet intygat, att desamma vore av synnerligen tidsödande art. Under år 1917 skulle handläggas ett omkring dubbelt så stort antal dylika ärenden som under år 1916. Kollegiets beräkning grundade sig på den erfarenhet, som under ett år vunnits i avseende å ärendenas handläggning. Efter vad som meddelats kommittén, hade kollegiet vid arbetets fördelande iakttagit, att allt arbete, som ej fordrade kvalificerad arbetskraft, överlämnats till kvinnliga biträden, och även i övrigt sökt vid arbetets utförande tilllämpa praktiska arbetsmetoder. Kommittén tillstyrkte alltså beviljande av vad kollegiet i denna del av sin framställning begärt.

Kommittén ansåge, att kollegiet visat fog för vad kollegiet begärt för fortskyndande av de ärenden, som uppstode i anledning av jordregistrets uppläggande. Rörande omfattningen av det tillskott i arbete, ifrågavarande ärenden tillförde kollegiet, hade kommittén förut uttalat sig (propositionen nr 205 till 1916 års riksdag, sid. 31).

Av kollegiets nu förevarande framställning framginge, att kollegiet för att under år 1917 påskynda handläggningen av nämnda s. k. jordregisterärenden anhållit om anställande hos ämbetsverket av ytterligare ett lantmäteribitråde utöver det, som från slutet av år 1914 tjänstgjort därstädes.

Enligt vad kommittén inhämtat, hade Kungl. Maj:t enligt nådigt brev den 30 december 1916 förordnat två lantmätare att under år 1917 biträda kollegiet med fullgörande av det av jordregisterärendena föranledda utredningsarbetet.

Till följd härav och då kollegiet förmält sig hava för avsikt att även genom vidtagande av särskilda åtgärder i avseende å jordregisterärendenas föredragning ytterligare påskynda deras handläggning, hade kollegiet med skäl förväntat en ökning såväl i kansliarbetet som i renskrivningskostnaden. Kollegiets begäran att sättas i tillfälle att under år 1917 anställa en amanuens för bestridande av det ökade kansliarbetet och att för renskrivningsarbetets bekostande få sig beviljad en ökning i renskrivningsanslaget syntes vara billig.

Denna senare ökning, som av kollegiet föreslagits till 500 kronor, hade jämväl motiverats därmed, att registratorns arbete genom den ökade tillströmningen av ärenden så vuxit, att han ej förmådde utan hjälp fullgöra sina åligganden. För belysande av det befogade i sistnämnda skäl syntes vara tillräckligt att hänvisa därtill, att antalet diarieförda ärenden numera uppginge till mellan två och tre gånger det antal,

som vid genomförandet av kollegiets nuvarande organisation beräknades komma att tillhöra ämbetsverket.

Kommittén tillstyrkte alltså anvisande av de av kollegiet i nu ifrågakvarande hänseenden begärda beloppen, i vad de fölle på senare halvåret 1917, eller 750 kronor och 250 kronor.

Beträffande kollegiets framställning om anställande hos kollegiet av ett stadigvarande lantmäterisakkunnigt biträde, låge det onekligen så till vida ett visst fog i framställningen, som åtskilliga av de ärenden, som kollegiet eller dess advokattiskaler hade att handlägga, för sitt bedömande förutsatte utredning jämväl i lantmäteritekniskt hänseende.

För vinnande av berörda utredning hade kollegiet nu att antingen genom en sin tjänsteman verkställa densamma eller ock därom anmoda lantmäteristyrelsen.

Efter vad kollegiet angivit, fördröjdes ärendet genom anlitaudet av den senare utvägen, och att detta torde vara förhållandet syntes framgå även av lantmäteristyrelsens framhållande av bristande arbetskrafter hos styrelsen.

Vad anginge den förra vägen — som hade det företräde framför den senare, att med anlitaudet av densamma utredningen lättare kunde begränsas till sådana detaljer, som föredraganden eller advokattiskalen, där denne hade att handlägga ärendet, ansåge vara av beskaffenhet att inverka på ärendets bedömande — måste man giva erkännande åt kollegiets önskan att till arbetets befrämjande hava tillgång till sakkunnig person, som kunde få sig utredningsarbetet anförtrott.

Likväl framställde sig vissa betänkligheter i avseende å en sådan anordning. Man kunde nämligen ur vissa synpunkter ifrågasätta lämpligheten av att inom ett ämbetsverk anställa befattningshavare, vars verksamhet vore till stor del grundad på behandling av material, varöver annat ämbetsverk förfogade. Kollegiet hade visserligen under de senare åren haft lantmäteribiträden hos sig anställda, men detta syntes knappast kunna åberopas till stöd för att på stadigvarande sätt anställa lantmäterisakkunnigt biträde hos ämbetsverket, alldenstund de hittillsvarande lantmäteribiträden varit anställda för särskilda ändamål, om ock med rätt för kollegiet att i någon mån använda dem för andra förefallande lantmäterigöromål.

I sin förevarande framställning, i vad densamma avsåge ämbetsverkets omorganisation i viss angiven omfattning, hade kollegiet begärt upptagande på stat av en särskild tjänsteman i andra lönegraden för lantmäteritekniska utredningar, vilken tjänsteman skulle benämnas arki-

varie. I denna del av ärendet hade kommittén icke för närvarande att yttra sig.

Då kommittén icke ville redan nu utan vidare närmare utredning binda sig i avseende å frågan om anställande på stat av en för lantmåteritekniska utredningar avsedd arkivarie, funne sig kommittén förhindrad att *i princip* uttala sig i vare sig till- eller avstyrkande riktning beträffande det nu till yttrande föreliggande förslaget att på extra stat anvisa medel för anställande av lantmåteritekniskt biträde.

Däremot ansåge sig kommittén i vad kollegiet anfört till stöd för förslaget i fråga hava giltigt skäl att ej avstyrka anställande *försöksvis* hos kollegiet av ett lantmåteritekniskt biträde under tiden från och med den 1 juli 1917 till 1918 års utgång. Därvid förutsatte kommittén, vad som från kollegiets sida även förklarats vara avsikten, att alla ärenden, för vilkas bedömande fordrades lantmåterisakkunnigt utlåtande, fortfarande remitterades till lantmåteristyrelsen.

Kommittén hade intet att erinra däremot, att ifrågavarande befattningshavare tillerkändes ersättning, motsvarande avlöning för tjänsteman i andra lönegraden med frånräknande av ett pensionsavgift motsvarande, avrundat belopp, eller alltså, efter år räknat, ett arvode av 5,600 kronor, därav 1,800 kronor borde anses motsvara tjänstgöringspenningar.

Däremot funne sig kommittén — som icke syntes hava att yttra sig huruvida förordnandet å befattningen i fråga lämpligen borde anförtros åt distriktslantmätaren Nilsson — icke kunna biträda förslaget därom, att Nilsson, därest han komme att erhålla förordnandet, skulle varda berättigad till högre ersättning än nu sagts.

Mot vad kollegiet föreslagit beträffande lantmåteribiträdets kompetens och rätt till semester finnes intet annat att erinra, än att, då lantmåteribiträdet skulle tillsättas först från och med den 1 juli 1917, rätt till semester under år 1917 ej borde ifrågakomma. Det i sådant avseende beräknade beloppet 225 kronor borde alltså frånräknas det för senare halvåret 1917 begärda anslaget.

Vad kammarkollegiet anfört i fråga om behovet att under den tid, den nu pågående abnormt starka tillströmningen av ärenden fortsatte, bereda ämbetsverkets chef någon lättnad i hans maktpåliggande arbete syntes kommittén vara synnerligen befogat.

Ökningen i det på chefen vilande arbetet framginge av vad kollegiet därutinnan anfört, vilket även ådagalade att chefen till följd av den väsentligt ökade föredragningen inom ämbetsverket måste anses vara urständsat att med tillbörlig noggrannhet fullgöra vad på honom ankomme.

Det måste erkännas såsom ett befogat krav från kollegiets sida att få nämnda missförhållande avhjälpt. Härför talade *icke blott* rättmätigheten i anspråket på att chefen icke skulle belastas med tyngre arbete än han skäligen kunde anses förmå fullgöra utan eftersättande av den noggrannhet i arbetets utförande, som måste av honom förväntas, *utan även* hänsynen till det krav, som ur rättssäkerhetens intresse måste framställas därpå, att arbetets säkra gång inom ämbetsverket icke vedervågades.

Vid bedömandet av den föreliggande frågan borde icke förbises, att chefens åligganden icke vore fullgjorda genom hans presiderande vid föredragningarna och justeringen av de härav härflytande expeditionerna. Han hade även andra vittgående skyldigheter. Han ansvarade nämligen för ärendenas jämna och ändamålsenliga gång inom kollegiet. Den på kollegiet ankommande skyldigheten att med uppmärksamhet följa alla de förhållanden, å vilka den inom området för kollegiets verksamhet varande kamerala och ekonomiska lagstiftningen ägde inflytande, vilade till stor del på chefen.

Såsom kollegiet framhållit, vore den av kollegiet ifrågasatta anordningen att äldste tjänstgörande ledamoten kunde, utan att chefen för övrigt trädde ur funktion, i viss omfattning i chefens ställe tjänstgöra vid handläggning av sådana ärenden, som enligt instruktionen skulle avgöras av generaldirektören och två ledamöter, icke med kollegiets nuvarande instruktion möjlig utan Eders Kungl. Maj:ts särskilda medgivande.

Kommittén hade för sin del icke någon erinran mot den sålunda föreslagna anordningen.

Kollegiet, som förklarar, att anordningen i fråga icke vore avsedd att medföra minskning i vederbörande ledamots egen föredragnings-skyldighet, hade framhållit, att ledamotens arbete såsom en följd härav i det stora hela komme att ökas och att det vid sådant förhållande syntes skäligt att honom tillerkändes ett arvode, vilket av kollegiet föresloges till 900 kronor för år.

Inom den svenska statsförvaltningen finnes anordningar, som i viss mån vore jämförliga med den nu föreslagna.

I hovrätterna handlades flertalet mål på divisioner, under ordförandeskap av en därtill förordnad ledamot. Divisionsordföranden vore befriad från föredragnings-skyldighet, dock att å divisioner, där allenast vädjade saker handlades, halv föredragnings-skyldighet i regel ålåg honom. Såsom ordförande å division åtnjöte han (frånsett vad som gäller beträffande den, som tillika är ordförande å krigshovrättsavdelningen i Svea hovrätt) ett arvode av 500 kronor.

Enligt gällande instruktion för pensionsstyrelsen förordnades en av byråcheferna därstädes att tjänstgöra såsom chefens (generaldirektörens) ställföreträdare. Han inträdde i generaldirektörens frånvaro i utövningen av dennes åligganden och hade jämväl att eljest, efter generaldirektörens bestämmande, inträda i dennes ställe vid behandling av visst ärende eller viss grupp av ärenden.

Jämväl enligt instruktionerna för telegrafstyrelsen, medicinalstyrelsen och socialstyrelsen förordnades en av ledamöterna till chefens ställföreträdare med skyldighet för honom att i generaldirektörens frånvaro (medicinalstyrelsen: »vid hinder för generaldirektören att tjänstgöra») inträda i utövningen av generaldirektörens åligganden.

Inom telegrafstyrelsen och medicinalstyrelsen åtnjöte chefens ställföreträdare arvode efter 1,000 kronor för år.

Kommittén funne det synnerligen önskvärt, att kammarkollegiets chef måtte under nuvarande förhållanden kunna, utan att i övrigt träda ur funktion, ordna med arbetet inom ämbetsverket på det sätt, att viss ledamot inträde i generaldirektörens ställe vid behandling av visst ärende eller viss grupp av ärenden.

Även under normala förhållanden kunde det ofta inträffa, att chefen vore så strängt sysselsatt av visst tjänståliggande — exempelvis av den på honom ankommande behandlingen av något större allmänt ärende av brådskande beskaffenhet — att det skulle vara till avsevärd fördel för arbetets jämna fortgång, att han kunde anmoda viss ledamot att i sitt ställe delta i handläggningen av visst ärende eller vissa ärenden. I ännu högre grad framträdde behovet vid de abnorma arbetsförhållanden, som för närvarande vore rådande inom kollegiet.

Nu syntes sådan arbetsfördelning ej kunna ske utan att chefen anmälde sig vara i behov av tjänstledighet, då äldste ledamoten, mot åtnjutande av chefens tjänstgöringspenningar, inträdde i hans åligganden. Frånsett besväret med vikariatsförordnanden för denne ledamot och dennes vikarie o. s. v. vore det givetvis oegentligt, att chefen för att kunna behörigen fullgöra ett ökat arbete skulle nödgas avstå från någon del av sin avlöning.

Ifrågavarande anordning skulle innebära, att kollegiet kunde bedriva sitt arbete på två samtidigt arbetande divisioner, vardera med samma befogenhet som kollegiet enligt instruktionen ägde utöva.

Under nu rådande abnorma arbetsförhållanden inom kollegiet måste det vara att förvänta, att dylik divisionsfördragning komme att äga rum i jämförelsevis stor utsträckning. Efter kollegii avsikt skulle anordningen i fråga icke komma att medföra minskning i vederbörande ledamots egen föredragningskyldighet.

Med den kännedom kommittén hade om den arbetsmängd, som ålåge varje särskild ledamot och som — på sätt även framginge av de utredningar, vilka legat till grund för kollegiets tid efter annan gjorda framställningar om förstärkning av ämbetsverkets arbetskrafter — betydligt överstege vad som vid organisationens genomförande beräknades, vågade kommittén betvivla, att det i längden skulle bliva kollegiet möjligt att undvika en mot den ifrågavarande ledamotens ökade arbete svarande minskning i ledamotens föredragningskyldighet.

Att, likasom skett i hovrätterna, begränsa ledamotens föredragningskyldighet till viss kvotdel av den honom eljest åliggande, syntes ej vara möjligt med hänsyn till de olika sätt, varpå ärendenas fördelning ledamöterna emellan ägde rum i hovrätterna och kollegiet. Det torde få överlämnas till ledamotens egen ansvarskänsla att på det sätt begränsa minskningen, att det allmänna ej bleve lidande.

Även förutsatt således att äldste tjänstgörande ledamotens uppdrag såsom ordförande å division komme att medföra någon minskning i hans egen föredragningskyldighet, ansåge kommittén det vara skäligt att ledamoten i fråga bereddes särskild ersättning för uppdraget.

Såsom förut omförmälts, utginge arvodet till divisionsordförandena i hovrätterna i regel med 500 kronor samt till generaldirektörens ställföreträdare i telegrafstyrelsen och medicinalstyrelsen med 1,000 kronor. Kollegiet hade föreslagit 900 kronor. Kommittén ansåge sig för sin del böra förorda förstnämnda belopp 500 kronor.

Kommittén, som icke nu hade att yttra sig över kollegiets förslag rörande ämbetsverkets omorganisation, överginge härefter till behandling av den till kommittén hänskjutna frågan, på vilket sätt kollegiets behov av ökade arbetskrafter för år 1918 måtte medelst anvisande av anslag på extra stat kunna skäligen tillgodoses.

Kollegiet hade även för det fall, att den ifrågasatta organisationen bleve genomförd från 1918 års början, ansett nödigt att för samma år på extra stat anvisades medel för bekostande av viss arbetsförstärkning.

Då kommittén, på sätt nyss sagts, icke nu hade att yttra sig över kollegiets förslag rörande ämbetsverkets omorganisation, syntes kommittén även kunna förbigå den arbetsförstärkning, som skulle bliva nödig för år 1918 under förutsättning att nämnda omorganisation bleve genomförd från och med samma års början.

Kommittén hade sålunda att yttra sig allenast rörande kollegiets alternativa förslag rörande *arbetsförstärkningen under år 1918* under förutsättning att nuvarande organisation bibehölles jämväl under samma år.

I denna del av ämnet syntes kommittén kunna fatta sig kort.

Enligt vad kollegium meddelat, vore anledning antaga att samma omständigheter, som föranlett behov av ökade arbetskrafter under år 1917, fortfarande skulle med samma styrka göra sig gällande under år 1918.

Vid granskning av kollegiets uppgifter härutinnan hade kommittén icke funnit något att erinra.

Enligt sagda uppgifter jämte nu inhämtad upplysning rörande kollegiets och dess advokatfiskalskontors arbete under år 1916 erhöles följande siffror.

Antalet inkomna, hos kollegiet diarieförda ärenden — fränsett sådana, som enligt gällande organisation numera icke tillhörde kollegiets handläggning — utgjorde år 1900 1,703, år 1905 1,918, år 1910 2,128, år 1911 2,337, år 1912 2,758, år 1913 3,088 (eller efter frånräknande av strömfallsärendena 2,894), år 1914 4,183 (med nyssnämnda undantag 3,843), år 1915 4,896 (med samma undantag 4,698) och år 1916 5,195 (med enahanda undantag 5,154).

Under det att antalet av de vid övergången från kollegiets förra till dess nuvarande organisation diarieförda men icke avgjorda ärenden utgjorde 581, hade vid slutet av nedan nämnda år balansen utgjort: år 1911 598, år 1912 882, år 1913 (efter frånräknande av strömfallsärendena) 1,223, år 1914 (med samma begränsning) 2,256, år 1915 (med enahanda undantag) 3,543 och år 1916 (med berörda undantag) 3,443.

Beträffande advokatfiskalskontoret utgjorde antalet inkomna mål och ärenden, oberäknat vattenfallsärendena, under åren 1902—1911 i medeltal 416, år 1912 492, år 1913 828, år 1914 1,022, år 1915 1,338 och år 1916 1,891. Antalet vid årets slut balanserade ärenden hade år 1902 uppgått till 132, år 1911 till 288, år 1913 till 583, år 1914 till 745, år 1915 till 784 och år 1916 till 1,139.

På grund av vad i denna del av ärendet förekommit ansåge kommittén att, i överensstämmelse med vad kollegiet begärt, kollegiet borde för år 1918 beviljas samma arbetsförstärkning som medgivits för år 1917 och kunde komma att för sistnämnda år i enlighet med kommitténs ovan gjorda tillstyrkan ytterligare medgivas, därvid kommittén jämväl hölle före, att prövningen av behovet av den adjungerade ledamot, kollegiet eventuellt ansett bliva för viss del av år 1918 behövlig för handläggning av ärenden, som avsåges i 19 § 4 mom. prästlöne-regleringslagen, borde göras beroende av särskild framställning av kollegiet.

Kollegiet hade nu i en något modifierad form återupptagit och något

närmare utvecklat sin redan föregående år framställda begäran därom, att ordinarie tjänsteman, som erhöle mera stadigvarande adjunktionsförordnande, måtte tillerkännas högre arvode än som motsvarade kammarråds tjänstgöringspenningar.

Beträffande vad därutinnan tillförene förekommit hänvisades till propositionen nr 205 till 1916 års riksdag, sid. 15—16, 40 samt 42—45, varjämte erinrades därom, att kammarrätten i en nu föreliggande framställning i fråga om förstärkning av arbetskrafterna i kammarrätten gjort en med kollegiet lika lydande framställning.

Vad i denna del av ärendet förekommit funne kommittén icke vara av beskaffenhet att föranleda ändring i den av kommittén härutinnan omfattade mening, som ock av riksdagen godkänts, utan ansåge kommittén, att den ersättning, som skulle utgå till adjungerad ledamot, som vore ordinarie tjänsteman, borde bestämmas till belopp, motsvarande kammarråds tjänstgöringspenningar.

Kollegiets hemställan om rätt att till de tjänstemän, som i egenkap av vikarier för adjungerade ledamöter uppehölle dessas ordinarie tjänster i ämbetsverket, låta utbetala, utöver med tjänsterna förenade tjänstgöringspenningar, arvoden med 50 kronor i månaden till varje vikarie, stode i överensstämmelse med vad för likartat fall medgivits kammarrätten. Kommittén hade fördenskull intet att erinra mot att samma förmån tillkomme kammarkollegiet.

Såsom kollegiet även erinrat behöfde för dessa arvoden intet särskilt anslagsbehov beräknas.

I enlighet med det förestående skulle de belopp, som bleve erforderliga i anledning av de nu ifrågavarande befattningshavarnas anställande hos kollegiet med vad mera, som av kommittén biträts, utgöras av

för år 1917, utöver vad förut anvisats:

arvode för en ledamot såsom ordförande å division...	kronor	250:—
» till ett lantmäteribitråde	»	2,800:—
» » en extra notarie.....	»	1,950:—
» » ett extra skrivbiträde i första graden	»	575:—
ersättning för semestervikariat, arvoden åt tillfälliga biträden samt renskrivningskostnad	»	2,700:—
	Summa kronor	8,275:—

för år 1918:

arvode för en ledamot såsom ordförande å division...	kronor	500:—
ersättning till tre adjungerade ledamöter, högst	»	15,000:—
arvode till en extra advokatfiskal	»	5,600:—

arvode till ett lantmäteribitråde	kronor	5,600: —
» » en extra arkivarie	»	5,000: —
» » fem extra notarier	»	19,500: —
» » två extra fiskaler	»	7,800: —
» » ett extra skrivbiträde i andra graden	»	1,550: —
» » tre extra skrivbiträden i första graden	»	3,450: —
ersättning för semestervikariat, arvoden åt tillfälliga biträden samt renskrivningskostnad	»	10,700: —
	Summa kronor	74,700: —

eller tillhopa högst 82,975 kronor.

På grund av det anförda finge kommittén hemställa, det Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för beredande under senare halvåret 1917 och hela året 1918 av arvode för en ledamot såsom ordförande å division i kammarkollegiet samt för anställande hos kollegiet *ej mindre* för senare hälften av år 1917 av, förutom vad redan vid 1916 års riksdag vore medgivet, ett lantmäteribitråde, en extra notarie och ett extra skrivbiträde i första graden, *än även* för år 1918 av tre adjungerade ledamöter, en extra advokatfiskal, ett lantmäteribitråde, en extra arkivarie, fem extra notarier, två extra fiskaler, ett extra skrivbiträde i andra graden och tre extra skrivbiträden i första graden, *ävensom* för ersättande av övriga av bemälda befattningshavares anställande föranledda kostnader på extra stat för år 1918 bevilja ett anslag av högst 82,975 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att redan under år 1917 av anslaget disponera 8,275 kronor.

Kommittén hemställde vidare, att, i händelse av riksdagens bifall till förenämnda förslag, Eders Kungl. Maj:t måtte

dels beträffande tiden från och med den 1 juli 1917 till 1918 års slut medgiva att, i den omfattning kollegiets chef bestämde, äldsta tjänstgörande ledamoten måtte, jämväl å tid, då generaldirektören vore i utövning av sitt ämbete, i generaldirektörens ställe deltaga i handläggningen av mål och ärenden, vilka skulle av generaldirektören och två ledamöter handläggas, med rätt för ledamoten att härför uppbära ett arvode av 500 kronor för år räknat,

dels förklara sig vilja, efter förslag, som kollegiet skulle hava att till Eders Kungl. Maj:t avgiva, förordna *ej mindre* tre särskilda personer att under år 1918 i egenskap av adjungerade ledamöter biträda kollegiet med handläggning av mål och ärenden efter anvisning av kollegiets chef, *än även* särskild person att under år 1918 vara extra

advokatfiskal och särskild person — vilken skulle innehava sådan kompetens, som erfordras för befattning såsom byråingenjör i lantmäteristyrelsen — att från och med den 1 juli 1917 till 1918 års utgång vara lantmäteribitråde i kollegiet,

dels föreskriva att adjungerad ledamot, extra advokatfiskalen och lantmäteribiträdet skulle vara berättigade att under tiden för förordnandet uppbära,

adjungerad ledamot, om han vore extra tjänsteman i kollegiet, en ersättning för år räknat av 5,000 kronor och för andra fall en mot kammarråds tjänstgöringspenningar svarande ersättning, med skyldighet för den adjungerade ledamoten att avstå de med hans tjänst förenade tjänstgöringspenningar eller, därest han innehade stadigvarande amanuensförordnande, hela amanuensarvodet, samt

advokatfiskal och lantmäteribitråde arvoden av 5,600 kronor, varav 1,800 kronor skulle anses såsom tjänstgöringspenningar, med skyldighet för dem att frånträda möjligen innehavda avlöningsförmåner,

dels förklara, att den extra advokatfiskalen skulle äga lika med den ordinarie åtnjuta aktoratsarvode på sätt i § 29 av den för kollegiet gällande instruktion stadgades,

dels bemyndiga kollegiet att *ej mindre* för tiden från och med den 1 juli 1917 till samma års slut förordna en person att vara extra notarie samt en person att vara extra skrivbiträde i första graden hos kollegiet, *än även* för år 1918 förordna en person att vara extra arkivarie, fem särskilda personer att vara extra notarier, två särskilda personer — vilka skulle hava avlagt sådan examen, som erfordrades för befattning såsom tjänsteman å styrelse- och förvaltningsverkens advokatfiskalskontor — att under benämning fiskaler tjänstgöra å advokatfiskalskontoret, en person att vara extra skrivbiträde i andra graden med anställning å advokatfiskalskontoret samt tre särskilda personer att vara extra skrivbiträden i första graden hos kollegiet,

dels tillerkänna nyssnämnda befattningshavare rättighet att uppbära, efter år räknat, arvoden:

extra arkivarien av 5,000 kronor, därav 1,600 kronor skulle anses såsom tjänstgöringspenningar, extra notarie och extra fiskal av 3,900 kronor, varav 1,500 kronor skulle anses såsom tjänstgöringspenningar, med skyldighet för extra arkivarien och övriga omförmälda tjänstemän att frånträda samtliga avlöningsförmåner, som vore förenade med möjligen innehavande befattning inom kollegiet, ävensom

extra skrivbiträde i andra graden av 1,550 kronor och extra skrivbiträde i första graden av 1,150 kronor,

dels bemyndiga kollegiet att för år 1918 till en var av de tjänstemän, som i egenskap av vikarier uppehölle de adjungerade ledamöternas ordinarie tjänster hos kollegiet, låta utbetala, utöver med tjänsten förenade tjänstgöringspenningar, arvode med 50 kronor i månaden;

dels medgiva kollegiet att, utöver vad förut därutinnan medgivits, såsom tillägg till det i ämbetsverkets stat uppförda anslaget till vikariatsersättning, renskrivnings- och tryckningskostnad m. m. använda ett belopp av 2,700 kronor under senare halvåret 1917 och 10,700 kronor under år 1918,

dels förklara adjungerade ledamöterna, extra advokatfiskalen, lantmäteribiträdet, extra arkivarien, extra notarierna, extra fiskalerna samt extra skrivbiträdena berättigade att, när sådant kunde ske utan hinder för göromålsens behöriga gång, åtnjuta semester, adjungerad ledamot, extra advokatfiskal och lantmäteribitråde under en och en halv månad samt en var av övriga ifrågavarande befattningshavare under en månad, dock att lantmäteribiträdets rätt till semester inträdde först år 1918,

dels ock föreskriva, att ovan omförmälda befattningshavare skulle vara underkastade skyldighet att iakttaga vad som i fråga om daglig arbetstid å tjänsterummet gällde för kollegiets ordinarie befattningshavare ävensom att för dem skulle i tillämpliga delar lända till efter rättelse de för åtnjutande av avlöningsförmånerna för motsvarande ordinarie befattningshavare i kollegiet stadgade villkor och bestämmelser.

Vid sitt utlåtande har kommittén fogat en jämförande tablå, utvisande beviljade och av lönerogleringskommittén tillstyrkta anslag för uppehållande av kammarkollegiets ämbetsverksamhet åren 1917 och 1918, vilken tablå var av följande innehåll:

1917.

Kammarkollegiets nu gällande stat.....	kr. 127,200: —
Extra anslag, beviljade av 1916 års riksdag för anställande av extra advokatfiskal m. m.	kr. 6,000: —
För anställande av adjungerade ledamöter m. fl.....	högst » 51,325: —
Extra anslag, anvisat av Kungl. Maj:t enligt nådigt brev den 24 november 1916 (jan.—juni)	högst » 57,325: — » 5,650: —
Summa för 1917 (beviljat anslag)	högst kr. 190,175: —
Tillstyrkt ytterligare extra anslag (juli—dec.).....	kr. 8,275: —
Summa för 1917 (dels beviljat, dels tillstyrkt anslag)	högst kr. 198,450: —

1918.

Kammarkollegiets nu gällande stat	kr. 127,200: —
Tillstyrkt extra anslag	högst » 74,700: —
	<hr/>
Summa för 1918 högst	kr. 201,900: —

Summa.

Av lönerogleringskommittén tillstyrkta anslag	
för juli—december 1917	kr. 8,275: —
för 1918	högst » 74,700: —
	<hr/>
	högst kr. 82,975: —

I förestående belopp hava ej inräknats de anslag, som beviljats eller må komma att beviljas för dels strömfallsutredningen, dels ecklesiastiska boställsutredningen, dels ordnandet av vissa kollegiet tillhörande handlingar och dels beredande av vikariatsersättning med anledning därav att ledamot, för att uteslutande ägna sig åt särskilt ärende, må erhålla befrielse från handläggningen av övriga honom tillkommande ärenden.

Enligt vad ett kommittéutlåtandet bifogat protokollsutdrag utvisar voro av kommitténs ledamöter greve Philip Klingspor och kammarrådet friherre von Otter så till vida av skiljaktig mening, att de, i enlighet med vad kammarkollegiet hemställt, tillstyrkte, att ersättningen åt ordinarie tjänsteman, som förordnades såsom adjungerad ledamot, måtte bestämmas till 3,000 kronor för år räknat.

*Skiljaktiga
meningar in-
om lönerogle-
ringskom-
mittén.*

I likhet med lönerogleringskommittén anser jag kammarkollegiet hava till fullo ådagalagt behovet att under senare hälften av år 1917 i angiven omfattning erhålla arbetsförstärkning utöver vad som redan på grund av 1916 års riksdags beslut beviljats.

*Departemenst-
chefen.*

Såsom kommittén uttalat, bör frågan om anställande inom kollegiet av ett lantmäterisakkunnigt biträde icke nu bliva föremål för avgörande i princip, utan lärer därmed böra anstå till dess kommitténs yttrande föreligger rörande kollegiets förslag till ändringar i nu gällande ordinarie stat, i vilket förslag jämväl upptagits anställande av en arkivarie för lantmäteritekniska utredningar. Då den stora arbetsmängd, som för närvarande åligger kollegiet och dess advokatfiskalskontor, påkallar särskilda åtgärder till befrämjande av ärendenas utredning och avgörande, anser jag så mycket större skäl föreligga för genomförande av det av kommittén tillstyrkta förslaget att, i avbidan på frågans slutliga lösning,

provisoriskt anställa hos kollegiet ett lantmäterisakkunnigt biträde, som en dylik anordning måste kraftigt bidra till ärendenas fortskyndande.

Likaledes finner jag mig hava giltiga skäl att biträda den av kollegiet föreslagna och av kommittén tillstyrkta anordningen för beredande av lättnad för ämbetsverkets chef.

Även fränsett det skäl, som ligger däri att kollegiets chef på grund av nuvarande abnorma arbetsförhållanden inom ämbetsverket är särskilt överhopad med göromål, lärer det vara önskvärt att öppna möjlighet för chefen att, utan att för övrigt träda ur funktion, vid fullgörande av sina åligganden erhålla biträde av äldste tjänstgörande ledamoten under huvudsakligen enahanda förutsättningar som för motsvarande fall äro föreskrivna beträffande vissa andra ämbetsverk.

Då härför erfordras ändring i den för kollegiet gällande instruktion, torde jag framdeles få återkomma till denna fråga.

Ehuru jag känner mig tveksam, om icke det arvode för ifrågasvarande uppdrag, vartill den äldste tjänstgörande ledamoten under nuvarande förhållanden med skäl lärer få anses berättigad, bör bestämmas efter samma grunder, som tillämpats för de administrativa ämbetsverk, telegraf- och medicinalstyrelserna, varest arvoden för enahanda uppdrag finnas beviljade, anser jag mig icke hava tillräcklig anledning att motsätta mig arvodets bestämmande till det belopp, som gäller beträffande hovrätterna eller 500 kronor för år räknat.

Jämväl i övrigt ansluter jag mig till vad löneregleringskommittén föreslagit i avseende å arbetsförstärkning för år 1917.

Då den förebragta utredningen måste anses giva vid handen, att det behov av arbetsförstärkning, som gjort sig gällande för år 1917, kvarstår oförminskat under år 1918, anser jag, att i enlighet med vad även kommittén tillstyrkt, kollegiet bör för år 1918 beviljas samma arbetsförstärkning som medgivits för år 1917 och kan komma att nu ytterligare medgivas. Likaledes synes det mig lämpligt att prövningen av behovet av den adjungerade ledamot, kollegiet eventuellt ansett bliva för viss mindre del av år 1918 behöfelig för handläggning av ärenden, som avses i 19 § 4 mom. prästlöneregleringslagen, bör göras beroende av särskild framställning av kollegiet.

Vad kollegiet anfört till stöd för sin hemställen om ökat arvode för ordinarie tjänsteman, som erhöle mera stadigvarande adjunktionsförordnande, är visserligen förtjänt av uppmärksamhet; men jag anser dock att åtminstone under nuvarande förhållanden det bör förbli vid vad riksdagen hittills plägat i sådant fall anvisa, nämligen ersättning

till belopp, motsvarande kammarråds tjänstgöringspenningar, varför jag även i denna del biträder kommitténs hemställan.

Jämväl ansluter jag mig till vad kommittén yttrat beträffande arvode till de tjänstemän, som i egenskap av vikarier för adjungerade ledamöterna uppehålla dessas ordinarie tjänster i kollegiet.

Framdeles torde jag få återkomma till kollegiets ifrågavarande skrivelse den 6 oktober 1916, i vad den angår förslag till ändring i ordinarie staten.

På grund av vad i ärendet förekommit hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att, för beredande under senare halvåret 1917 och hela året 1918 av arvode för en ledamot såsom ordförande å division i kammarkollegiet samt för anställande hos kollegiet *ej mindre* för senare hälften av år 1917 av, förutom vad redan vid 1916 års riksdag är medgivet, ett lantmäteribitråde, en extra notarie och ett extra skrivbitråde i första graden, *än även* för år 1918 av tre adjungerade ledamöter, en extra advokatfiskal, ett lantmäteribitråde, en extra arkivarie, fem extra notarier, två extra fiskaler, ett extra skrivbitråde i andra graden och tre extra skrivbiträden i första graden, ävensom för ersättande av övriga av bemälda befattningshavares anställande föranledda kostnader på *extra stat* för år 1918 under sjunde huvudtiteln bevilja ett förslagsanslag, högst 82,975 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1917 av anslaget disponera 8,275 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bil. litt. . . . vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Gunnar Schumacher.